

Web: artres.cmeviciana.es

Directora

Anna Mercé Vèrnia i Carrasco
annavernia@cmeviciana.es

Consell de Redacció

Enrique Safont Melchor
(Regidor de Cultura i Esports i President del CME)
F. Xavier Cantos i Aldaz (Director del CME)
Imma Martínez i Carles (Directora de l'EMM)
Ma Teresa de Gaspar Giménez (Directora de l'EMD)
Amèlia Gual i Piquer (Directora del TAP)

Han col·laborat en aquest número

José Luis Azpitarte Sánchez
Cesar Marcos Carro Balboa
Yriana Ferrer Bernal
Robert Ferrer Lluca
Daniel Gil Gimeno
Paloma Mora Goterris
José María Peñalver Vilar
Anna Piquer García

Disseny logo

Beatriz Redón Larios

Edita

CME Rafel Martí de Viciàna
Gener 2010, no. 13

Disseny i maquetació

Estudio gráfico JhonnyT
www.jhonnyt.com

Normalització lingüística

Correcció:
Servei de Normalització Lingüística
Ajuntament de Burriana
snl@burriana.es

Administració

José Luis Azpitarte Sánchez
info@cmeviciana.es

Fotocomposició i impressió

Gráficas Ventura

Dipòsit legal

CS-154-2006

ISSN 1886-7294

2 Sumari

3 Editorial

4 Educació i pedagogia

Què és el swing?. Un model bàsic del fraseig en el jazz

8 Educació i pedagogia

Andragogia o la formació musical d'adults. L'aprenentatge musical després de l'estabilitat

10 Història en 3D

Vicent Asència (1908-1979), un referent en la música valenciana

13 Història en 3D

Del dolçainer a la colla i al moviment associatiu

15 Entrevista

Conversa amb Josep Vicent Llopis Broch

19 Repertori Propi

La piràmide

21 Alumnat

Yriana Ferrer Bernal i José Luis Azpitarte Sánchez

22 Guia d'audició

Smetana i l'òpera Prodaná nevěsta (La núvia venuda)

24 Diccionari

Descobreix quin personatge s'amaga ordenant les lletres remarcades

25 Webs d'interés

Descobreix les webs més interessants

26 20 Respostes

Robert Ferrer Lluca

27 Gestió Cultural

En què el respecte a la diversitat cultural contribueix a protegir els nostres drets culturals?

30 Notícies

Música, dansa i arts plàstiques

31 Informació d'interés

3n trimestre 2009/2010

Tots els articles d'aquesta revista són inèdits, excepte quan consta el contrari, i les opinions expressades corresponen als seus signataris. ARTRES no s'identifica necessàriament amb les opinions manifestades a la Revista

EN QUÈ EL RESPECTE A LA DIVERSITAT CULTURAL CONTRIBUEIX A PROTEGIR ELS NOSTRES DRETS CULTURALS?

Temps de lectura aprox: 18min

La promoció del respecte per totes les cultures els valors de les quals siguen tolerants front els de les altres. El respecte va més enllà de la tolerància i implica una actitud positiva front una altra gent i una alegria en la seua cultura. La pau social és necessària per al desenrotllament humà: al seu torn requereix que les diferències entre les cultures siguen vistes no com una cosa estranya i inacceptable o odiós, sinó com a experiments de maneres de viure junts que contenen lliçons i informacions vàlides per a tots. (Javier Pérez de Cuéllar, 1995)

A MANERA D'INTRODUCCIÓ

Els drets culturals són els menys desenrotllats pel que fa al seu abast, contingut jurídic i possibilitat de fer-los respectar. En realitat necessiten més formulació, classificació i enfortiment. A nivell estatal resulta difícil trobar una constitució que, a l'enumerar els drets econòmics i socials, continga un capítol que tracte exclusivament dels drets culturals. Les més de les vegades, les constitucions es limiten a mencionar el dret a l'educació.

L'abast dels drets culturals depèn també de la comprensió del terme "cultura". Al no existir una definició vinculant, "cultura" pot entendre's de diverses maneres: de manera estreta com a activitats creatives, artístiques o científiques o bé, en sentit ampli, com una suma d'activitats humanes, la totalitat de valors, coneixements i pràctiques.

Entre els motius importants de reserva en relació amb els drets culturals han de mencionar-se, els temors i sospites que abriguen els Estats que el reconeixement del dret a les diferents identitats culturals, el dret d'identificació amb grups vulnerables, en particular les minories i els pobles indígenes, pugui fomentar la tendència a la secessió i posar en perill la unitat nacional, però en la Declaració de Mèxic sobre Polítiques Culturals s'indica, entre altres coses, que l'afirmació de la identitat cultural contribueix a l'alliberament dels pobles. Inversament, tota forma de discriminació constitueix negació.

La identitat cultural és un tresor que vitalitza les possibilitats dels éssers humans de realitzar-se, encoratjant a cada poble i a cada grup a alimentar-se del passat, a rebre positivament les contribucions exteriors que siguen compatibles amb les seues pròpies característiques, i a continuar d'eixa manera el procés de la seua pròpia creació.

ELS DRETS CULTURALS

DESAFIAMENTS

- La noció de drets culturals té cada dia més pes en la consciència general del que són els drets humans, però encara no han aconseguit igual importància en els programes polítics.
- Són tant persones com grups i comunitats els que reclamen la llibertat cultural que garantirien uns drets culturals adequadament reconeguts.
- Encara que alguns drets culturals ja han sigut acceptats com a drets jurídics, altres encara es troben en fase d'elaboració i, per consegüent, hi ha procediments i mecanismes de supervisió i avaluació d'alguns, però no d'altres. A més la noció de "cultural" planteja problemes, perquè les cultures són dinàmiques, a diferència dels drets, que haurien de ser-ho.

NOUS DESAFIAMENTS

a. Universalitat dels drets humans i relativisme cultural

L'acceptació del dret de totes les persones a tindre identitats culturals diferents, el reconeixement de les especificitats i diferències culturals sol considerar-se una "justificació" del relativisme cultural¹, plantejament no sols erroni sinó també perillós.

La conformitat de la idea que les persones pertanyents a una cultura no han de jutjar les polítiques i valors d'altres cultures, que no existeix ni pot existir cap sistema de valors comuns, de fet, socava la base mateixa de la comunitat internacional. Aquesta no pot funcionar sense l'existència de paràmetres que

¹ El relativisme cultural és una ideologia polític-social que defensa la validesa i riquesa de tot sistema cultural i nega qualsevol valoració absolutista moral o ètica dels mateixos.

EN QUÈ EL RESPECTE A LA DIVERSITAT CULTURAL CONTRIBUEIX A PROTEGIR ELS NOSTRES DRETS CULTURALS?

els permeten determinar el que és correcte o equivocament, el que és bo o roïn. Així la Declaració de Viena aprovada per consens per la Conferència Mundial de Drets Humans (1993) va confirmar la universalitat dels drets humans i va rebutjar la noció de relativisme cultural.

Rebutjant el relativisme cultural i reconeixent al mateix temps la importància de les especificitats culturals, es va intensificar el debat sobre les relacions entre els diferents valors culturals i els drets humans. La diversitat cultural, la pluralitat de cultures han de ser vistes com a factor positiu que porta al diàleg intercultural. En el món actual, les cultures no estan aïllades. Interactuen pacíficament i influeixen unes sobre altres.

b. Globalització i diversitat cultural

Si bé la dimensió econòmica de la globalització és la més evident i observada, aquesta té a més una altra dimensió, la cultural. Però quin és l'efecte de la globalització cultural sobre els drets humans? L'efecte culturalment homogeneïtzant de la mundialització, el procés gradual d'adopció de valors i patrons de conducta comuna reforça la universalitat dels drets humans, estableix vincles i relacions entre diverses parts del món i contribueix a eliminar certes pràctiques tradicionals que poden classificar-se de discriminatòries.

No obstant, la mundialització cultural, amb els seus pros i els seus contres, comporta conseqüències negatives per als drets culturals de grups vulnerables com les persones pertanyents a minories, els pobles indígenes o els treballadors immigrants. Soscava també les identitats culturals existents, debilita diverses normes ètiques i la cohesió social, així com el sentiment de pertinença, i d'eixa manera contribueix a la proliferació de diversos conflictes interns.

QUÈ ÉS LA DIVERSITAT CULTURAL?

En relació amb la diversitat cultural² no hi ha una sola interpretació; existeixen "altres" interpretacions. I aquestes depenen dels contextos en els quals es produeixen o es reproduïxen. Ara bé,

² La diversitat cultural es refereix al grau de diversitat i variació tant a nivell mundial com en certes àrees, en les quals existeix interacció de diferents cultures coexistents

qualsevol reflexió a partir d'un punt de vista intercultural parteix de la convicció que les cultures no es desenrotllen de manera aïllada sinó en interacció constant i en interdependència entre elles, i considera que una cultura necessita altres cultures per a mantindre la seua pròpia supervivència.

La interacció entre cultures no és nova, sempre ha existit i al llarg de la història han aparegut diferents maneres d'abordar la diversitat cultural. Alguns d'aquests sistemes són clarament models d'exclusió i de dominació social d'un grup o poble sobre un altre. Inclusió i exclusió constitueixen els elements clau en les polítiques de gestió a la diversitat.

Pel que refereix a l'article 4 de la Convenció sobre la Protecció i Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals (Paris, 2005) defineix la diversitat cultural "com la multiplicitat de formes en què s'expressen les cultures dels grups i societats. Aquestes expressions es transmeten dins i entre els grups i les societats. La diversitat cultural es manifesta no sols en les diverses formes en què s'expressa, enriqueix i transmet el patrimoni cultural de la humanitat per mitjà de la varietat d'expressions culturals, sinó a través de distintes maneres de creació artística, producció, difusió, distribució i gaudir de les expressions culturals qualssevol que siguin els mitjans i les tecnologies utilitzades."

...I LA LLIBERTAT CULTURAL?

La llibertat cultural és una cosa prou especial. Difereix d'altres formes de llibertat en diversos aspectes.

☞ En primer lloc, la majoria de les llibertats es refereixen a l'individu. La llibertat cultural, al contrari, és una llibertat col·lectiva.

☞ En segon lloc, la llibertat cultural, interpretada de manera correcta, és una garantia de la llibertat en la seua totalitat. No sols protegeix a la col·lectivitat sinó també els drets de cada individu que són part d'ella.

☞ En tercer lloc, al protegir maneres alternatives de vida, promou la creativitat, l'experimentació i la diversitat, és a dir, els elements essencials del desenrotllament humà.

La diversitat cultural, la pluralitat de cultures han de ser vistes com a factor positiu que porta al diàleg intercultural.

Finalment, és central per a la cultura, i particularment la llibertat de decidir per què valorem alguna cosa i per què triem la vida que vivim.

COM PREVÉ ALS CONFLICTES LA DIVERSITAT CULTURAL?

Els conflictes tenen moltes causes, però els conflictes recents al voltant del món mostren que la falta de comprensió dels valors i les cultures d'altres és la causa principal de la majoria dels conflictes. La diversitat cultural promou el respecte, la comprensió i l'acceptació de diverses cultures i proclama que hi ha espai per a tots i cada un.

En compte de veure la diversitat com una font de divisió, es veu com una fortalesa i de riquesa per a la comunitat que la posseeix i per a la humanitat. Com tal la diversitat cultural s'allunya de la noció de tolerància aproximant-se a la de respecte mutu i comprensió. Un dels requisits clau del desenrotllament sostenible és un ambient estable i pacífic, sense conflictes. Tot ser humà té dret a la cultura, la qual cosa inclou el dret a gaudir i a desenrotllar una vida i una identitat cultural. Els drets culturals, no obstant, no són il·limitats. El dret a la cultura acaba quan viola els drets d'un altre ser humà.

A MANERA DE CONCLUSIÓ

La cohesió social és una cosa que sovint es dóna per assentat; es refereix a situacions d'estabilitat, harmonia i col·laboració entre els diferents segments de la societat, a pesar de certes diferències. A l'emfatitzar la importància del respecte i l'acceptació de les diferències, i crear espais per a expressions culturals diverses, la diversitat cultural estableix fundacions sòlides per al capital social, que és un aspecte inherent a la cohesió social.

Com es poden reconciliar els drets humans amb l'enfrontament de les cultures que s'ha tornat característic

del nostre temps? Els antecedents culturals són una de les fonts principals d'identitat. Són la font de gran part de l'autodefinició, expressió i sentit de pertanyia a un grup. En la mesura en què les cultures interactuen i s'entremesclen, les identitats culturals canvien.

La cohesió social és una cosa que sovint es dóna per assentat; es refereix a situacions d'estabilitat, harmonia i col·laboració entre els diferents segments de la societat, a pesar de certes diferències

L'actual inseguretats respecte a la identitat cultural reflecteix canvis fonamentals en com definim i expressem els que som hui. En conseqüència la promoció i la protecció dels drets humans percebudes de manera relativa culturalment estarà subjecta només a la discreció dels Estats, en compte de ser un imperatiu del dret internacional.

F. Xavier Cantos Aldaz

Director CME RMV

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

DELGADO RUIZ, M. (2000) "Trivialidad y trascendencia. Usos sociales y políticos del turismo cultural". Turismo cultural: El patrimonio histórico como fuente de riqueza. Valladolid: Fundación del Patrimonio Histórico de Castilla y León.

GIDDENS, A. (1997) Modernidad e identidad del yo: el yo y la sociedad en la época contemporánea. Barcelona: Península.

PROGRAMA Panamericano de Defensa y Desarrollo de la Diversidad biológica, cultural y social. La problemática de la diversidad cultural [en línea] <http://www.prodiversitas.bioetica.org/nota52.htm> [consulta: 8 de noviembre de 2006]

SERVAES, J. Libertad cultural, globalización cultural y acción participativa [en línea] http://www2.metodista.br/unesco/PCLA/revista3/artigo_servaes.htm [consulta: 14 de noviembre de 2006]

SYMONIDES, Janusz. Derechos culturales: una categoría descuidada de los derechos humanos [en línea] <http://www.unesco.org/issj/rics/158/symonidesspa.html> [consulta : 14 de noviembre de 2006]

Colaboradors de Wikipedia. Diversidad cultural [en línea]. Wikipedia, La enciclopedia libre, 2010 [consulta: 22 de març del 2010]. Disponible en <http://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Diversidad_cultural&oldid=35395785>.

Colaboradors de Wikipedia. Relativismo cultural [en línea]. Wikipedia, La enciclopedia libre, 2010 [fecha de consulta: 22 de març del 2010]. Disponible en <http://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Relativismo_cultural&oldid=35375689>.

